

Schola Europaea / Office of the Secretary-General

Pedagogical Development Unit

Ref.: 2022-12-D-26-ro-2

Orig.: RO

Limba română – L1 – Curriculum S1-S3

Syllabus for Romanian Language I – S1-S3

Approved by the Joint Teaching Committee on 9 and 10 February 2023 in Brussels (Hybrid)

Entry into force: on 1 September 2023

CUPRINS

1. OBIECTIVELE GENERALE ALE ȘCOLILOR EUROPENE	11
2. PRINCIPII DIDACTICE.....	12
3. OBIECTIVELE ÎNVĂȚĂRII.....	13
4. CONȚINUTURI.....	15
5. EVALUAREA	21
6. ANEXE	28

INTRODUCERE

Revizuirea programei specifice limbii și literaturii române ca L1 se impune ca o necesitate.

Începând cu anul școlar 2017 – 2018, în România, în contextul implementării unui nou concept de curriculum la nivel gimnazial, centrat pe dezvoltarea celor 8 seturi de competențe-cheie, au intrat în vigoare noile documente de proiectare curriculară. Având în vedere necesitatea racordării programei de limba română L1 la actuala dimensiune pedagogică, grupul de lucru pentru nivel secundar inferior a adaptat-o, respectând standardele impuse de sistemul de învățământ specific școlilor europene, în concordanță și cu următoarele documente:

- noile programe pentru ciclul secundar inferior aprobate prin Ordinul ministrului Educației Naționale nr. 3.393/28.02.2017;
- documentul de fundamentare a noului plan-cadru pentru gimnaziu (2016);
- *Recomandarea Parlamentului European vizând competențele-cheie (Key Competences for Lifelong Learning – a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006, in Official Journal of the EU, 30 dec. 2006;*
- *Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2 - Literary Framework for Teachers);*
- *Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio);*
- *PIRLS Assessment Framework (Studiul internațional privind progresia competențelor de lectură la finalul învățământului primar, la care România participă din anul 2001 - cu teste în limbile română și maghiară) <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/framework.html>.*

Disciplina **Limba și literatura română** vizează construirea profilului absolventului la finalul ciclului secundar inferior, având ca obiectiv atingerea unui nivel intermediar de dezvoltare a competențelor-cheie, după cum urmează:

- *comunicarea în limba maternă (incluzând cele trei componente: lingvistică, interrelațională, cultural – estetică asigurată prin dimensiunea literară);*
- *sensibilizare și exprimare culturală (atât prin identificarea și valorificarea similitudinilor și diferențelor între patrimoniul cultural național și cel universal, cât și prin stimularea răspunsului creativ individual, respectiv colectiv, incluzând o largă varietate de limbaje, prin participarea la proiecte și programe educative în contexte formale și/sau nonformale etc.).*

Programa se subordonează unei noi paradigme educaționale, care vizează:

- *corelarea programei de limba și literatura română cu programele pentru limba maternă L1 specifice Școlilor Europene și cu cea de limbă și literatură română aprobată de Ministerul Educației din România;*
- *adecvarea la modelul sociocultural european coroborat cu cel național;*

- *deschiderea transdisciplinară pentru atingerea finalităților educaționale, reflectate în profilul absolventului de gimnaziu.*

Prin complexitatea structurală și de conținut, la nivel secundar inferior și superior, disciplina **limba și literatura română** contribuie la formarea și la dezvoltarea setului european de competențe-cheie, cu accent pe comunicarea în limba maternă, comunicarea în limbi străine, competențe în utilizarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare, competențe pentru a învăța să înveți, competențe de relaționare interpersonală și competențe civice, sensibilizare culturală și exprimare artistică.

INTRODUCTION

The revision of the program specific to the Romanian language and literature as L1 is imposed as a necessity.

Since 2016 Romania has implemented a fresh curriculum concept centred on the development of the European set of key competences, which stood at the heart of the curriculum design documents for the secondary school level and came into force starting with the 2017 – 2018 school year. Given the need to connect the L1 Romanian language syllabus to the current pedagogical dimension, the working group for lower secondary level adapted it, respecting both the standards imposed by the education system specific to European schools and the following documents:

- the document substantiating the new framework plan for the lower secondary school level (2016);
- the new lower secondary syllabi approved by Minister's Order of National Education No. 3.393/28.02.2017<
- Key competences for Lifelong learning – a European reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006, in the Official Journal of the EU, 30 December 2006;
- European Framework for the Study of Literature in Secondary Education (LiFT-2 - Literary Framework for Teachers);
- European Language Portfolio (the European Language Portfolio);
- PIRLS Assessment Framework (an international study on the development of reading literacy at the end of primary *school*, in which Romania has participated since 2001 with tests in Romanian and Hungarian)
<http://timssandpirls.be.edu/pirls2011/framework.html>

The Romanian Language and Literature subject aims to raise the profile of the lower secondary school student in order to achieve an intermediate level of key competences as follows:

- communication in the native language (including the three components of linguistic, cross-curricular, and cultural-aesthetic provided by the literary dimension)
- cultural awareness and expression promoted by identifying and emphasizing the similarities and differences between national and universal cultural heritage, as well as by encouraging independent creative responses. This also includes participating in educational projects and programs in formal and/or non-formal contexts.

The syllabus is subordinated to a new educational paradigm, aiming to:

- correlate the Romanian syllabus of language and literature with the L1 mother tongue syllabus specific to European Schools and with the one of Romanian language and literature approved by the Romanian Ministry of Education;
- harmonise with the European sociocultural model in conjunction with the national one.

- provide transdisciplinary openness in the process of achieving educational goals, as reflected in the profile of the lower secondary student.

Because of its structural and content-related complexity in lower and upper secondary education, the Romanian Language and Literature subject can be said to contribute to the formation and development of European key competences. It aims to improve communication in the mother tongue as well as other skills, such as: communication in foreign languages, digital competence, learning to learn competence, social and civic competence, and cultural awareness and expression.

INTRODUCTION

La révision du programme pour Langue et littérature roumaines en tant que Langue maternelle 1 s'avère une nécessité.

En Roumanie, à partir de l'année scolaire 2017-2018, dans le contexte de la mise en place, pour l'enseignement secondaire inférieur, d'un nouveau concept de curriculum, centré sur les 8 compétences - clé, les nouveaux programmes pour le cycle secondaire inférieur entrent en vigueur. Comme il était nécessaire d'adapter le programme de roumain comme LM1 à la nouvelle dimension pédagogique, le groupe de travail pour le cycle secondaire inférieur l'a révisé, en respectant les normes imposées pour le système des écoles européennes et en tenant compte des documents suivants:

- les nouveaux programmes pour le cycle secondaire approuvés par l'Ordre du Ministre de l'Education Nationale no.3.393/28.02.2017;
- le document d'argumentation/du fondement de nouveau plan-cadre pour le cycle secondaire inférieur (2016);
- la recommandation du Parlement Européen pour les compétences-clé (Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006, dans Official Journal of the EU, 30 dec. 2006;
- le cadre européen pour l'étude de la littérature dans l'enseignement secondaire (LiFT-2 - Literary Framework for Teachers);
- le Portfolio européen des langues (The European Language Portfolio);
- PIRLS Assessment Framework (International study on the development of reading literacy at the end of primary school, in which Romania has participated since 2001 with tests in Romanian and Hungarian languages/ *Étude internationale sur la progression des compétences en lecture à la fin de l'enseignement primaire, à laquelle la Roumanie participe depuis 2001 - avec des tests en roumain et en hongrois*
<http://timssandpirls.be.edu/pirls2011/framework.html>.

La discipline **Langue et littérature roumaines**, vise à construire le profil du diplômé/bachelier à la fin du niveau/ cycle secondaire inférieur, dans le but d'atteindre un niveau intermédiaire du développement des compétences clés, comme suit:

- communication en langue maternelle (*qui inclut les trois dimensions/composantes : linguistique, interrelationnelle, culturel-esthétique, cette dernière assurée par la dimension littéraire*);
- sensibilisation et expression culturelles (*autant par l'identification et la valorisation des similitudes et des différences entre le patrimoine culturel national et celui universel, que par la stimulation des réponses créatives individuelles et*

collectives, incluant une large variété de langages, par la participation aux projets et programmes éducatifs dans des contextes formels et/ou non formels).

Ce programme est subordonné à une nouvelle paradigme éducationnelle qui vise:

- la corrélation entre le programme pour la langue et la littérature roumaines et les programmes pour les langues maternelles Langue vivante 1 spécifiques aux écoles européennes, d'un côté, et le programme approuvé par le Ministère de l'Education de Roumanie, de l'autre côté;
- l'adéquation au modèle socioculturel européen en accord avec celui national;
- L'ouverture transdisciplinaire pour atteindre les finalités éducationnelles qui se retrouvent dans le profil de l'étudiant du niveau secondaire inférieur .

Par sa complexité structurelle et au niveau du contenu, pour le cycle secondaire inférieur et supérieur, la discipline **Langue et littérature roumaines** contribue à la formation et au développement des compétences-clé comprises dans le document-cadre adopté au niveau européen, en accentuant la communication en langue maternelle, la communication en langue étrangère, les compétences numériques, les compétences pour apprendre à apprendre, les compétences sociales et civiques, et les compétences culturelles et d'expression artistique.

EINFÜHRUNG

Die Überarbeitung des Lehrplans für die rumänische Sprache und Literatur als L1 ist unter Berücksichtigung der folgenden Dokumente erforderlich :

Mit Beginn des Schuljahres 2017-2018 wurden die neuen Lehrpläne für die Sekundarstufe I in Rumänien genehmigt. Aufgrund der Änderungen im nationalen Lehrplaner sich auf die Entwicklung der 8 Sätze von Schlüsselkompetenzen konzentriert, hat die Arbeitsgruppe für Sekundarstufe I die Anpassung der neuen Programme an das europäische Schulsystem durchgeführt, wobei bei der Gestaltung der Programme Folgendes berücksichtigt wurde:

- *die neuen Lehrpläne für den Sekundarbereich I, genehmigt durch den Ministerialerlass Nr. 3.393/28.02.2017;*
  - *Das Dokument zur Begründung des neuen Rahmenplans für Gymnasialschulen (2016);*
  - *Empfehlung des Europäischen Parlaments zu Schlüsselkompetenzen (Key Competences for Lifelong Learning —a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006, in the Official Journal of the EU, 30. Dezember 2006);*
  - *Europäischer Rahmenplan für das Studium der Literatur im Sekundarschulwesen (LiFT-2 – Literary Framework for Teachers);*
  - *Europäisches Sprachenportfolio (The European Language Portfolio);*
  - *PIRLS Assessment Framework, (Internationale Studie über die Entwicklung der Lesekompetenz am Ende der Grundschulzeit, an der Rumänien seit 2001 teilnimmt - mit Tests auf Rumänisch und Ungarisch)*
<http://timssandpirls.be.edu/pirls2011/framework.html>.

Das Fach Rumänische Sprache und Literatur zielt darauf ab, das Profil des Absolventen der Sekundarstufe I zu bilden, mit dem Ziel, ein mittleres Niveau an Schlüsselkompetenzen zu erreichen. Die in Fach Rumänische Sprache und Literatur in der Sekundarstufe I erworbenen Schlüsselkompetenzen sind vor allem:

- *Kommunikation in der Muttersprache; (einschließlich der drei Komponenten: sprachlich, fächerübergreifend, kulturell-ästhetisch, die durch die literarische Dimension bereitgestellt werden)*
- *Kulturelles Bewusstsein und kultureller Ausdruck. sowohl durch das Identifizieren und Hervorheben der Ähnlichkeiten und Unterschiede zwischen dem nationalen und universellen kulturellen Erbe als auch durch die Stimulierung der unabhängigen kreativen Reaktion. Dazu gehört auch die Teilnahme an Bildungsprojekten und -programmen in formellen und/oder nicht formellen Kontexten.*

Das Lehrangebot ist dem neuen Bildungsparadigma untergeordnet und zielt auf Folgendes ab:

- *die Korrelation des Lehrplans für die rumänische Sprache und Literatur als L1 mit den Lehrplänen für Muttersprache L1 der europäischen Schulen und mit dem vom rumänischen Bildungsministerium genehmigten Lehrplan für die rumänische Sprache und Literatur;*
- *die Anpassung an das europäische sozio-kulturelle Modell, in Verbindung mit dem nationalen Modell;*
- *transdisziplinäre Offenheit zur Erreichung von Bildungszielen, die sich im Profil des Gymnasialabsolventen widerspiegeln.*

Es kann gesagt werden, dass das Fach Rumänische Sprache und Literatur aufgrund seiner strukturellen und inhaltlichen Komplexität in der Sekundarstufe I und II zur Herausbildung und Entwicklung der europäischen Schlüsselkompetenzen beiträgt. Es zielt darauf ab, die Kommunikation in der Muttersprache zu entwickeln, sowie einige andere Kompetenzen wie zum Beispiel: die Kommunikation in Fremdsprachen, die digitale Kompetenz, die Lernkompetenz, die soziale und staatsbürgerliche Kompetenz sowie das kulturelle Bewusstsein und den kulturellen Ausdruck.

1. OBIECTIVELE GENERALE ALE ȘCOLILOR EUROPENE

Școlile europene urmăresc două obiective majore: asigurarea educației formale și încurajarea dezvoltării personale a elevilor într-un context social și cultural mai larg. Educația formală implică formarea și dezvoltarea de competențe (cunoștințe, abilități și atitudini) într-o serie de domenii, în timp ce dezvoltarea personală se realizează printr-o diversitate de contexte spirituale, morale, sociale și culturale. Aceasta implică o conștientizare a adecvării de comportament, o înțelegere a mediului în care trăiesc elevii și dezvoltarea identității lor individuale.

Aceste două obiective sunt cultivate în contextul unei mai bune conștientizări a diversității culturii europene. Conștientizarea și experiența unei vieți europene comune ar trebui să conducă elevii spre respectarea, în cea mai mare măsură, a tradițiilor fiecărei țări și regiuni din Europa, concomitent cu dezvoltarea și păstrarea propriei identități naționale.

Elevii școlilor europene sunt viitorii cetățeni ai Europei și ai lumii. Așadar, aceștia au nevoie de o serie de competențe pentru a face față provocărilor unei lumi în schimbare. În anul 2006, Consiliul European și Parlamentul European au adoptat rezoluția privind Cadrul european pentru competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în care sunt identificate cele opt competențe-cheie de care toți indivizii au nevoie pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziunea socială și pentru ocuparea forței de muncă:

1. comunicarea în limba maternă;
2. comunicarea în limbi străine;
3. competența matematică și competențele de bază în știință și tehnologie;
4. competența digitală;
5. a învăța să înveți;
6. competențe sociale și civice;
7. spirit de inițiativă și spirit antreprenorial;
8. conștientizarea și exprimarea culturală.

Curriculum-ul școlilor europene urmărește să dezvolte toate aceste competențe-cheie în rândul elevilor.

2. PRINCIPII DIDACTICE

În proiectarea programei s-au avut în vedere principiile didactice consacrate, aplicabile unei educații de calitate, astfel încât procesul de predare – învățare – evaluare să se fundamenteze pe:

- ✓ abordarea limbii ca „limbă în funcțiune”, în variantele ei orale și scrise, ca instrument al exprimării și al autoexprimării, prin accentuarea proceselor de construcție a sensului global în receptarea textelor literare și nonliterare, prin abordarea conceptelor gramaticale ca noțiuni-ancoră, cu rol orientativ în exersarea contextuală a limbii, pe baza însușirii temeinice, conștiente și active a cunoștințelor, deprinderilor și priceperilor;
- ✓ accesibilizarea învățării, prin accesibilizarea conținutului și diferențierea sarcinilor de lucru și a modalităților de realizare a acestora potrivit particularităților fizice și psihice ale elevilor;
- ✓ stimularea gândirii logice, creative și metalingvistice;
- ✓ relaționarea teoriei cu practica prin studiul limbii, în vederea formării unei personalități autonome, capabile să-și prezinte păreri, să accepte diversitatea de idei și de opinii, prin intermediul abordării conceptelor de teorie literară ca noțiuni-ancoră, cu rol structurant în înțelegerea și în interpretarea textelor, conștientizarea importanței acestora în dezvoltarea elevului ca cititor și în formarea interesului său pentru cultura națională și europeană;
- ✓ sistematizarea și asigurarea continuității în învățare, prin activarea proceselor de structurare continuă a sistemelor de informații, ca urmare a aprofundării și diversificării cunoștințelor, cât și prin activarea proceselor de relaționare și transfer al acestora, prin operaționalizarea mecanismelor de autocorectare și exprimare corectă, controlată și eficientă, adaptată la specificul situației de comunicare;
- ✓ stimularea învățării pe tot parcursul vieții prin motivarea elevilor pentru autoperfecționare, în contextul dinamicii intelectuale, sociale și culturale a societății și a necesității transferului de cunoștințe în competențe.

Astfel, programa școlară de limba și literatura română accentuează centrarea demersurilor didactice pe învățarea activă și pe evaluarea continuă, proiectarea activităților didactice axate pe dezvoltarea integrată a competențelor-cheie, stimularea creativității prin dezvoltarea componentelor gândirii divergente și critice a elevilor, reflectată în formarea competențelor transversale, transpunerea activităților școlare în medii sociolingvistice reale, în contexte nonformale și informale și re-crearea unor „realități exterioare” în clasă și, nu în ultimul rând, personalizarea traseului educațional în vederea valorificării potențialului individual al elevilor.

3. OBIECTIVELE ÎNVĂȚĂRII

1. La sfârșitul acestui ciclu școlar, elevul va dobândi trei tipuri de competențe:

- competențe specifice limbii și literaturii române, în general (ex. identificarea, înțelegerea și relaționarea fenomenelor culturale, literare, lingvistice, din perspectivă interdisciplinară; dezvoltarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, stimularea interesului elevilor pentru lectura de specialitate și cea de recreere).
- competențe specifice limbii și literaturii române, în particular, și anume dezvoltarea capacității de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise, a capacității de abordare și discriminare între diferite tipuri de texte ficționale și nonficționale și formare a unei strategii proprii de lucru cu textul/a propriei paradigme de abordare a textului;
- competențe transversale, precum: transferul și utilizarea strategiilor și instrumentelor metacognitive în rezolvarea sarcinilor de învățare în alte contexte formale/nonformale, a capacităților cognitive superioare: gândire critică, strategică, creativă, a disponibilităților socio-emoționale și motivaționale, în contexte diverse.

2. La sfârșitul primului ciclul (S1 – S3), rezultatele învățării sunt stabilite prin raportare la competențele generale și cele specifice, după cum urmează:

- **Pentru dezvoltarea competenței de participare la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral**, elevii sunt capabili:
  - să exprime un punct de vedere propriu privind reprezentarea aceleiași teme în texte diferite, în vederea evaluării informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative;
  - să prezinte documentat o temă/un punct de vedere, într-un text de tip argumentativ sau explicativ;
  - să realizeze o prezentare orală în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale, în cadrul unor strategii de argumentare;
  - să participe activ la dezbateri, exprimând critic puncte de vedere;
  - să adapteze intenția comunicativă la o varietate de circumstanțe și solicitări.

- **Pentru dezvoltarea competenței de receptare a textului scris de diverse tipuri**, elevii sunt capabili:
  - să citească corect, fluent, identificând informații clare și relevante pentru mesajul global și parțial al textului citit;

- să argumenteze puncte de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple;
  - să citească pentru scopuri diverse;
  - să aplice constant strategii de corectare a comportamentelor și atitudinilor de lectură.
- **Pentru dezvoltarea competenței de redactare a textului scris de diverse tipuri, elevii sunt capabili:**
- să exprime și să dezvolte idei, folosind un vocabular nuanțat și un stil clar;
  - să redacteze enunțuri respectând organizarea și structurarea clară și coerentă a ideilor;
  - să redacteze texte complexe, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite;
  - să aplice constant normele privind etica redactării, pentru crearea unor texte originale.
- **Pentru dezvoltarea competenței de utilizare corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise, elevii sunt capabili:**
- să folosească achizițiile privind structurile morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegerea corectă și exprimarea nuanțată a intențiilor comunicative;
  - să aplice achizițiile lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse;
  - să valorifice relația dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare.
- **Pentru dezvoltarea competenței de exprimare a identității lingvistice și culturale proprii în context european, elevii sunt capabili:**
- să exprime un punct de vedere față de valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, identificate în textele citite ;
  - să argumenteze un punct de vedere referitor la elemente specifice culturii naționale, în context european.

4. CONȚINUTURI

S1

Tema generală: EU ȘI LUMEA DIN JURUL MEU

Domenii de conținut	Conținuturi
COMUNICARE ORALĂ	<ul style="list-style-type: none"> – Contextul de comunicare: locul și momentul interacțiunii, relația dintre interlocutori, identitatea interlocutorilor, cunoștințele comune legate de tema discuției – Dicția, importanța ei în interacțiunile verbale – Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, de reformulare; semnale nonverbale de încurajare – Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, rezumare – Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj – Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor
LECTURĂ	<ul style="list-style-type: none"> – Textul narativ literar – în proză, în versuri<ul style="list-style-type: none"> • Instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje • Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I • Momentele subiectului/etapele acțiunii • Dialogul în textul literar – Textul descriptiv literar – în proză, în versuri – Versificație: rima, strofa, măsura versurilor, ritmul (intuitiv) – Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv – Strategii de interpretare: discuții pe marginea textelor citite, interpretarea limbajului figurat (epitetul, enumerația) – Interese și atitudini față de lectură
REDACTARE	<ul style="list-style-type: none"> – Etapele scrierii, cu accent pe:<ul style="list-style-type: none"> a) planul textului; b) redactarea paragrafelor aferente ideilor stabilite, relaționarea lor în vederea redactării integrale a lucrării pe baza planului – Rezumatul

	<ul style="list-style-type: none"> – Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă – Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape) – Adecvarea la temă – Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate – Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului – Elemente auxiliare în scriere (paranteze, sublinieri)
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	Gramatică <ul style="list-style-type: none"> – Verbul. Moduri verbale și timpurile lor: conjunctivul și condiționalul-optativ. Posibilități combinatorii ale verbului. Prepoziția – Substantivul. Substantive colective. Substantive defective (facultativ). Cazul. Articolul genitival. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic. Posibilități combinatorii ale substantivului – Pronumele personal (flexiune cazuală). Pronumele reflexiv (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice – Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului – Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație – Predicatul nominal. Verbul copulativ <i>a fi</i>; numele predicativ. Acordul numelui predicativ – Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles) – Complementul. Complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional, circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc. Norme de punctuație (virgula)
	Ortoepie și ortografie <ul style="list-style-type: none"> – Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat - aplicații – Despărțirea în silabe (principiul fonetic)
	Vocabular <ul style="list-style-type: none"> – Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat) – Rolul contextului în crearea sensului – Omonime. Cuvinte polisemantice
	Variație stilistică <ul style="list-style-type: none"> – Limbă vorbită. Limbă scrisă
	<ul style="list-style-type: none"> – Valori etice în legendele popoarelor – Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE	– Valori ale culturii populare în spațiul românesc
---------------------------------------	--

S2

Tema generală: ORIZONTURILE LUMII ȘI ALE CUNOAȘTERII

Domenii de conținut	Conținuturi
COMUNICARE ORALĂ	<ul style="list-style-type: none"> –Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat –Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere; recapitularea ideilor exprimate de interlocutor –Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distincția dintre fapt și opinie –Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții. Inteligența emoțională: recunoașterea emoțiilor interlocutorilor –Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ –Principii de interacțiune: negocierea semnificației (cantitatea, calitatea, relevanța și maniera transmiterii informației) și negocierea relației cu interlocutorul (politețea)
LECTURĂ	<ul style="list-style-type: none"> - Textul epic. Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare - Textul dramatic și arta spectacolului <ul style="list-style-type: none"> • Autor, personaj dramatic • Rolul indicațiilor scenice • Rolul dialogului • Actori, decor, costume, lumini, muzică - Dialogul în textul scris și în spectacol - Dialogul în textul nonliterar (interviul) - Textul liric. Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor - Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic - Strategii de interpretare: discuții pe marginea textelor citite, interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora) - Monitorizarea propriei lecturi

REDACTARE	<ul style="list-style-type: none"> - Etapele scrierii, cu accent pe: <ul style="list-style-type: none"> • rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile; • corectarea greșelilor de limbă, de ortografie și de punctuație; - Tipare textuale de structurare a ideilor: definiție, clasificare, exemplificare, „întrebările jurnalistului” (cine? ce? când? unde? cum? de ce?). - Stil : naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate - Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogal Integrarea părților - Prezentarea textului : elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte - Organizarea unui text în funcție de situația de comunicare - Comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică) - Caracterizarea personajului
ELEMENTE DE CONȘTRUCȚIE A COMUNICĂRII	<p>Gramatică</p> <ul style="list-style-type: none"> – Verbul. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul. Alte verbe copulative (<i>a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna</i>). Posibilități combinatorii ale verbului – Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv. Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ – Folosirea corectă a pronomelor și a adjectivelor pronominale: interogativ, relativ și nehotărât, a adjectivului pronominal de întărire. Pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție – Posibilități combinatorii ale pronomelor și ale adjectivelor pronominale – Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului – Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului – Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă – Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb) – Circumstanțial de cauză. Circumstanțial de scop. Topica în propoziție. <p>Norme de punctuație</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjuncții coordonatoare. Norme de punctuație (virgula, punctul și virgula) <p>Ortoepie și ortografie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă

	<p>Vocabular</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea; cuvânt de bază și cuvânt derivat – Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse – Familia lexicală – Confuzii paronimice. Pleonasmul <p>Variație stilistică</p> <ul style="list-style-type: none"> – Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă – Termeni științifici – Valori stilistice ale diminutivelor
ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE	<ul style="list-style-type: none"> – Elemente de mitologie românească – Contacte culturale – Despre algoritmi lingvistici – Modalitatea epistemică și deontică (exprimă cum/în ce mod este receptat un fapt de către vorbitor: adevărat/fals și necesar/posibil)

S3

Tema generală: REFLECȚII ASUPRA LUMII

Domenii de conținut	Conținuturi
COMUNICARE ORALĂ	<ul style="list-style-type: none"> – Elemente specifice argumentării (teză, ipoteză, justificare, probă/exemplu) – Strategii de ascultare activă: înțelegerea în context a punctului de vedere exprimat de interlocutor și evaluarea celor spuse de interlocutor, prin raportare la ceea ce știe elevul sau în relație cu propriile opinii – Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: compararea ideilor, a punctelor de vedere, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor, a atitudinilor și a scopurilor comunicative – Argumentare și persuasiune. Apelul la argumente raționale (fapte, exemple, dovezi), apelul la patos (emoția), apelul la etos (valori morale). Forța enunțurilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, concepții personale, idei preconcepute). Structura textului argumentativ – Comportamente nonverbale și paraverbale cu efect persuasiv – Atitudini comunicative: flexibilitate, asertivitate, disponibilitate la negociere. Inteligența emoțională: folosirea inteligenței emoționale în negocierea unor puncte de vedere

LECTURĂ	<ul style="list-style-type: none"> – Textul epic. Textul liric. Textul dramatic – Textul argumentativ – Texte care combină diverse tipuri (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ) – Strategii de comprehensiune: compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii; – Strategii de interpretare: interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite; dezbateri pe marginea textelor citite, interpretarea limbajului figurat (aliterația, hiperbola, antiteza) – Monitorizarea și evaluarea propriei lecturi
REDACTARE	<ul style="list-style-type: none"> - Etapele scrierii, cu accent pe: <ul style="list-style-type: none"> a) prezentarea textului în fața unui public; b) evaluarea feedback-ului primit; c) integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului sau în textele viitoare. - Tipare textuale de structurare a ideilor: comparație, analogie, pro-contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ - Prezentarea textului: grafica textului ca modalitate de a capta atenția publicului - Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor - Alte aspecte: redactare de mână - redactare computerizată - Etica redactării: originalitate
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	<p>Gramatică</p> <ul style="list-style-type: none"> – Construcții sintactice: <ul style="list-style-type: none"> • construcții active/construcții pasive cu verbul <i>a fi</i>; • construcții impersonale; • construcții cu pronume reflexive; • construcții incidente; • construcții concesive și condiționale. – Enunțuri eliptice. Norme de punctuație – Aporiția. Norme de punctuație – Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative. Norme de punctuație – Normă și abatere în realizările propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă și prepozițională, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala <hr/> <p>Ortoepie și ortografie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române <hr/> <p>Vocabular</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (conversiunea)

	<ul style="list-style-type: none"> – Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului: împrumuturi lexicale
	<p>Variație stilistică</p> <ul style="list-style-type: none"> – Variații de registru. Jargonul, argoul. Limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare) – Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă – Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor
ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE	<ul style="list-style-type: none"> – Modele comportamentale în textele literaturii universale – Relații culturale constructive. <i>Noi și ceilalți</i> – Valori culturale românești în lume

În studierea conținuturilor, se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM 3)*, *Dicționarul explicativ al limbii române* și alte tipuri de dicționare și îndreptare.

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice; activitățile de învățare sugerate în *Anexe* oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe specifice.

5. EVALUAREA

5.1. Principii generale

Parte definitorie a procesului educațional, evaluarea se realizează atât în manieră clasică, prin lucrări scrise și intervenții orale, cât și prin metode alternative moderne (portofolii, jurnale, autoevaluare, checklists etc.), în permanentă raportare la standardele curriculare de performanță.

În procesul evaluării, un accent marcant îl reprezintă atât înțelegerea, de către elevi, a obiectivului fiecărei sarcini pe care o au de realizat, cât și cunoașterea criteriilor de evaluare, astfel încât să se stimuleze și autoevaluarea, componentă esențială pentru perceperea de către elevi a progresului/regresului educațional, moment definitoriu al conștientizării nevoii de studiu suplimentar sau de implementare a unui plan remedial. În acest sens, corelarea obiectivului evaluării cu sarcina de lucru și cu criteriile de evaluare se impune ca o etapă esențială în realizarea unei evaluării precise, relevante, capabile de a oferi un feedback productiv.

Pe parcursul unui an școlar, evaluarea elevilor ar trebui să cuprindă o gamă largă de activități de evaluare și de sarcini de lucru (lucrări scrise, proiecte, portofolii, observare sistematică, activități orale etc.).

5.2. Evaluarea – ciclul 1 (S1- S3)

La nivelul ciclului 1, evaluarea este, în principal, formativă, pornind de la progresele înregistrate de elevi la finalul ciclului primar. Prin intermediul unei evaluări inițiale, cu funcție diagnostică, realizată pe baza observațiilor profesorului, a testelor, elevii trebuie motivați să continue procesul de dezvoltare a competențelor și de atingere a obiectivelor de învățare.

Evaluarea se poate realiza prin:

5.2.1. Lucrări scrise

În evaluarea lucrărilor scrise, trebuie avută în vedere corelarea criteriilor de evaluare nu numai cu obiectivul (competență, conținut etc.), dar și cu specificitatea sarcinii de lucru (narațiune, descriere, text argumentativ, rezumat etc.). În acest sens, în funcție de modalitatea de organizare a clasei, evaluarea de la egal la egal, precum și autoevaluarea pot fi valorificate, oferind elevilor posibilitatea conștientizării punctelor tari și slabe, conducând la înțelegerea de către aceștia a relevanței evaluării.

Progresul sau regresul identificate punctual trebuie analizate în contextul evaluării formative, accentuându-se, continuu, latura pozitivă a evaluării și a notării, din perspectiva stimulării elevilor pentru atingerea standardelor de performanță stabilite conform programei școlare.

5.2.2. Intervenții orale

În evaluarea performanțelor de comunicare orală, se vor avea în vedere, în principal, corectitudinea gramaticală, fluența vorbirii, diversitatea lexicală, raportarea la sarcina de lucru și coerența mesajului transmis, considerate în contextul competenței globale de comunicare.

5.3. Descriptori de performanță atinși la sfârșitul ciclului 1 pentru competențele la L1 – Limba și literatura română

COMPETENȚA DE COMUNICARE ORALĂ ȘI SCRISĂ	DESCRIPTORI						
Calificativ	EXCELENT	FOARTE BINE	BINE	SATISFĂCĂTOR	SUFICIENT	SLAB	FOARTE SLAB
Nota alfabetică	A	B	C	D	E	F	FX
Punctaj	9-10	8 – 8.9	7– 7.9	6 – 6.9	5 – 5.9	3 – 4.9	0 – 2.9
Receptarea textului scris	Elevul arată o înțelegere exceletă a textelor literare/nonliterare la nivelul S3 , cu mici imperfecțiuni; sub îndrumarea profesorului , acesta este capabil să recunoască și să utilizeze informații relevante, precum și detalii importante, într-o manieră exceletă .	Elevul arată o înțelegere foarte bună a textelor literare/nonliterare, la nivelul S3; sub îndrumarea profesorului , acesta este capabil să recunoască și să utilizeze informații relevante, precum și detalii importante, într-o manieră foarte bună .	Elevul arată o bună înțelegere a textelor literare/nonliterare, la nivelul S3; sub îndrumarea profesorului , acesta este capabil să recunoască și să utilizeze informații relevante, precum și detalii importante, într-o manieră bună .	Elevul arată o satisfăcătoare a textelor literare/nonliterare, la nivelul S3; sub îndrumarea profesorului , acesta este capabil să recunoască și să utilizeze informații relevante, precum și detalii importante, într-o manieră satisfăcătoare .	Elevul arată o înțelegere relativă a textelor literare/nonliterare, la nivelul S3; sub îndrumarea profesorului , acesta este capabil să recunoască și să utilizeze informații relevante, precum și detalii importante, într-o manieră relativă.	Elevul arată o slabă înțelegere a textelor literare/nonliterare, la nivelul S3; chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , acesta recunoaște puține informații relevante sau detalii importante.	Elevul nu arată nicio înțelegere a textelor literare/nonliterare, la nivelul S3 ; nu recunoaște, în niciun fel , informații relevante sau detalii importante, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului .
Redactarea textului scris	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să formuleze propoziții corecte, să producă texte structurate care să răspundă unor cerințe concrete și care se raportează la mediul său de comunicare zilnică; elevul este capabil să folosească un vocabular adecvat și variat, cu o scriere	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să formuleze propoziții corecte, să producă texte structurate care să răspundă unor cerințe concrete și care se raportează la mediul său de comunicare zilnică; elevul este capabil să	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să formuleze propoziții corecte, să producă texte structurate care să răspundă unor cerințe concrete și care se raportează la mediul său de comunicare zilnică; elevul este capabil să folosească un vocabular adecvat și variat, cu o scriere	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să formuleze propoziții corecte, să producă texte structurate care să răspundă unor cerințe concrete și care se raportează la mediul său de comunicare zilnică, într-o manieră	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să formuleze propoziții, să producă texte structurate care să răspundă unor cerințe concrete și care se raportează la mediul său de comunicare zilnică într-o mică măsură , utilizând un vocabular adecvat, dar	Elevul este capabil, cu greu, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să producă un text scurt care să răspundă unei cerințe concrete și unui context precis; acesta poate, cu greu , să formuleze propoziții corecte, folosind un vocabular parțial adecvat și limitat, cu	Elevul este incapabil, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să producă un text scurt care să răspundă unei cerințe concrete și unui context precis; este capabil, cu greu , să formuleze propoziții corecte.

	corectă, într-un registru adecvat, într-o manieră excelentă , deși cu mici imperfecțiuni.	folosească un vocabular adecvat și variat, cu o scriere corectă, într-un registru adecvat, într-o manieră foarte bună .	corectă, într-un registru adecvat, într-o manieră bună .	satisfăcătoare , utilizând un vocabular satisfăcător, dar nu foarte variat, cu o ortografie satisfăcătoare, însă cu greșeli frecvente.	limitat, cu greșeli frecvente de scriere.	numeroase greșeli gramaticale și de scriere.	Vocabularul este inadecvat și textul prezintă numeroase greșeli gramaticale și de scriere.
Argumentare	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să argumenteze excelent în legătură cu anumite teme legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime opinia și să-și formuleze argumentele în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate, într-o manieră excelentă .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să argumenteze foarte bine în legătură cu diferite teme legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime opinia și să formuleze argumentele în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate, într-o manieră foarte bună .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să argumenteze bine în legătură cu anumite teme legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime opinia și să formuleze argumentele în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate, într-o manieră bună .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să argumenteze satisfăcător în legătură cu anumite teme legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime opinia și să formuleze argumentele în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate, în manieră satisfăcătoare .	Elevul este capabil, într-o mică măsură, sub îndrumarea profesorului , să argumenteze în legătură cu anumite teme legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime opinia și să formuleze argumentele în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate.	Elevul este capabil, cu greu, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să argumenteze în legătură cu subiecte legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime și să formuleze argumentele în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate.	Elevul este incapabil, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să argumenteze în legătură cu subiecte legate de mediul său de viață obișnuit, să-și exprime opinia, să formuleze propriile argumente în mod clar, utilizând mijloacele lingvistice adecvate.
Interpretare	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să interpreteze texte literare/nonliterare, la nivelul S3 , și să formuleze aprecieri	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să interpreteze texte literare/nonliterare, la nivelul S3 , și să formuleze	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să interpreteze texte literare/nonliterare, la nivelul S3 , și să formuleze aprecieri asupra textului, într-o manieră bună .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să interpreteze texte literare/nonliterare, la nivelul S3 , și să formuleze aprecieri asupra	Elevul este capabil, într-o mică măsură, sub îndrumarea profesorului , să interpreteze texte literare/nonliterare, la nivelul S3 , și să formuleze aprecieri asupra textului.	Elevul este capabil, cu greu, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să interpreteze un text literar/nonliterar, la nivelul S3 , și să	Elevul este incapabil, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să interpreteze un text

	asupra textului, într-o manieră excelentă .	aprecieri asupra textului, într-o manieră foarte bună .		textului, într-o manieră satisfăcătoare .		formuleze aprecieri asupra textului.	literar/nonliterar, la nivelul S3 , și să formuleze aprecieri asupra textului.
Competența științifică (vocabular de specialitate)	Elevul demonstrează o cunoaștere excelentă a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .	Elevul demonstrează o cunoaștere foarte bună a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .	Elevul demonstrează o cunoaștere bună a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .	Elevul demonstrează o cunoaștere satisfăcătoare a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .	Elevul demonstrează o cunoaștere relativă a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .	Elevul demonstrează o cunoaștere minimă a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .	Elevul nu demonstrează nicio formă de cunoaștere a celor mai importante aspecte și a terminologiei de bază specifice (terminologie literară și gramaticală), la nivelul S3 .
Competența lingvistică (tratarea diverselor tipuri de texte)	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 , într-o manieră excelentă ; este capabil, pe baza unei cerințe concrete și cu ajutorul profesorului , să producă texte proprii simple, despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit, într-o manieră excelentă .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 , într-o manieră foarte bună ; este capabil, pe baza unei cerințe concrete și sub îndrumarea profesorului , să producă texte proprii simple, despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit, într-o manieră bună .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 , într-o manieră bună ; este capabil, pe baza unei cerințe concrete și cu ajutorul profesorului , să producă texte proprii simple, despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit, într-o manieră bună .	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 , într-o manieră satisfăcătoare ; este capabil, pe baza unei cerințe concrete și cu ajutorul profesorului , să producă texte proprii simple, despre un subiect legat de mediul	Elevul este relativ capabil, sub g îndrumarea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 ; este relativ capabil, pe baza unei cerințe concrete și cu ajutorul profesorului , să producă texte proprii simple, despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit.	Elevul este capabil cu greu, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 ; este capabil cu greu să producă texte proprii simple despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit, pe baza unei cerințe concrete și cu ajutorul profesorului .	Elevul este incapabil, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să analizeze trăsăturile unui text, din punctul de vedere al conținutului și al contextului comunicării, la nivelul S3 ; este incapabil să producă texte proprii simple despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit, pe baza unei cerințe concrete și cu

		proprii simple, despre un subiect legat de mediul său de viață obișnuit, într-o manieră foarte bună .		său de viață obișnuit, într-o manieră satisfăcătoare .			ajutorul profesorului.
Gândire critică	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să reflecteze asupra temelor legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte, într-o manieră excelentă , rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să reflecteze asupra unor teme legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte, într-o manieră foarte bună , rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să reflecteze asupra temelor legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte, într-o manieră bună , rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să reflecteze asupra temelor legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte, într-o manieră satisfăcătoare , rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.	Elevul este capabil, sub îndrumarea profesorului , să reflecteze asupra temelor legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte, într-o manieră relativă , rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.	Elevul este capabil cu greu, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să reflecteze asupra temelor legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.	Elevul este incapabil, chiar și cu ajutor (suplimentar) din partea profesorului , să reflecteze asupra temelor legate de mediul său de viață obișnuit și să prezinte rezultatele acestui proces, utilizând un limbaj adecvat.
Competența de comunicare orală	Elevul este capabil să susțină, în manieră excelentă , o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, acesta este capabil să inițieze o conversație și să comunice excelent , formulând propoziții în mod corect și folosind un vocabular adecvat și variat, într-un registru potrivit.	Elevul este capabil să susțină, într-o manieră foarte bună , o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, acesta este capabil să inițieze o conversație și să comunice foarte bine , formulând propoziții în mod corect și folosind	Elevul este capabil să susțină, într-o manieră bună , o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, acesta este capabil să inițieze o conversație și să comunice bine , formulând propoziții în mod corect și folosind un	Elevul este capabil să susțină, în manieră satisfăcătoare , o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, acesta este capabil să inițieze o conversație și să comunice satisfăcător , formulând propoziții și	Elevul este relativ capabil să susțină o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, acesta este capabil să inițieze o conversație și să comunice într-o manieră relativă . Este capabil, într-o mică măsură , să formuleze propoziții corecte, folosind un vocabular parțial adecvat și limitat.	Elevul este capabil cu greu să susțină o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, poate, cu greu , să inițieze o conversație și să comunice. Este capabil, cu greu , să formuleze propoziții corecte, folosind un	Elevul este incapabil să susțină o prezentare care să răspundă unei cerințe concrete privitoare la mediul său de viață obișnuit, la nivelul S3 . Într-o situație concretă, este incapabil să inițieze o conversație și să comunice. Este incapabil să formuleze propoziții corecte și nu folosește un

		un vocabular adecvat și variat, într-un registru potrivit.	vocabular adecvat și variat, într-un registru potrivit.	folosind un vocabular parțial adecvat și nu foarte variat.		vocabular parțial adecvat și limitat.	vocabular adecvat și variat.
--	--	--	---	--	--	---------------------------------------	------------------------------

6. Anexe

□ Competențe specifice și activități de învățare

NIVELUL S1

1. **Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral**
- 1.1. **Rezumarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de texte orale narative, monologate și dialogate**
  - *exerciții de ascultare activă, punând întrebări referitoare la o idee/o informație din textul audiat;*
  - *transformarea unei secvențe monologate într-o secvență dialogată și invers;*
  - *formularea ideilor principale dintr-un mesaj transmis de către un prieten/coleg;*
  - *extragerea informațiilor esențiale dintr-o intervenție a unui interlocutor.*
- 1.2. **Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate**
  - *exerciții de exprimare a unui punct de vedere referitor la o idee extrasă dintr-un text oral/scriș;*
  - *exerciții de întrerupere/reluare a textului oral pentru a realiza ipoteze asupra mesajului și pentru a le confirma/infirma.*
- 1.3. **Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față sau mediată**
  - *relatarea de întâmplări, folosind mima, pantomima;*
  - *exerciții de identificare a două elemente paraverbale utilizate de un participant într-o situație de comunicare.*
- 1.4. **Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite**
  - *exerciții de construire a unei situații de comunicare pornind de la un aspect relevant pentru comportamentul școlar; exerciții de schimbare de rol într-o situație de comunicare, evidențiind elementul personal construit.*
2. **Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 2.1. **Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale**
  - *solicitarea unor informații clare și detaliate pentru rezolvarea unor sarcini;*
  - *identificarea emoțiilor, a sentimentelor și a atitudinilor exprimate într-un text literar și/sau nonliterar.*
- 2.2. **Rezumarea unor texte, cu grade diverse de dificultate**
  - *coroborarea datelor schemelor logice ale textelor, asocierea termenilor în vederea rezumării unui text;*
  - *exerciții de elaborare a rezumatului, pe baza planului dezvoltat de idei.*
- 2.3. **Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte de diverse tipuri**
  - *relatarea unor întâmplări personale, cu inserarea unor fragmente descriptive sau povestirea subiectului unei opere epice ținând seama de momentele subiectului/etapele acțiunii;*
  - *realizarea planului sinoptic (harta textului) al unui text literar prin identificarea elementelor de bază din cadrul textului;*

- *exerciții de utilizare a descrierii și a autodescrierii.*
- 2.4. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte citite**
- *colectarea de informații din diverse surse – manuale, documente, seriale ori experiență proprie;*
  - *exerciții de justificare a unor puncte de vedere pe teme diferite, de interes personal sau școlar;*
- 2.5. Identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite**
- *înregistrarea lecturilor parcurse în cadrul unui semestru într-un grafic conținând diverse tipuri de texte; redactarea unui eseu/a unei compuneri care să valorifice experiența dobândită în situații diverse (excursii tematice, serbări etc.).*
- 3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**
- 3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate**
- *scrierea unui text cu început/cu sfârșit dat, integrând secvențe narative în texte dialogate sau secvențe descriptive în texte narative;*
  - *elaborarea unei pagini de jurnal prin respectarea convențiilor acestui tip de discurs;*
  - *redactarea unor compuneri narative și descriptive, pe diverse teme.*
- 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele**
- *exerciții de asociere a unor texte cu o serie de diagrame, tabele, grafice date etc.;*
  - *redactarea unui text pe baza informațiilor oferite de grafice, tabele, diagrame;*
  - *scrierea, în echipă sau individual, a unor narațiuni (tip fantasy, de exemplu), plecând de la cuvinte/personaje date, completând un organizator grafic specific narațiunii.*
- 3.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul comunicării**
- *exerciții de concepere/realizare a unui text pe o temă dată;*
  - *exerciții de adecvare a mesajului la situația și scopul de comunicare, prin selectarea unor cuvinte.*
- 3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii**
- *completarea unui test de evaluare aplicat la o lucrare elaborată individual sau în echipă; exerciții de identificare a aspectelor pozitive și negative în comportamentul manifestat în procesul redactării, pe baza unor criterii date.*
- 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**
- 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative**
- *emiterea de instrucțiuni pentru colegi, folosind corect flexiunea verbală, nominală și pronominală;*
  - *exerciții de completare, cu aplicarea cunoștințelor privind flexiunea verbală, nominală și pronominală;*
  - *transpunerea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale din comunicarea orală în scris, prin respectarea normelor de punctuație și ortografie.*
- 4.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative**
- *completarea unor enunțuri cu faptele de limbă omise; transformarea unor forme gramaticale în altele, cerute de context sau impuse de sarcină; crearea unor jocuri de cuvinte, jocuri ortografice etc..*

- 4.3. **Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare**
- analiza unor enunțuri greșite și corectarea acestora în funcție de normele limbii actuale, în exerciții fonetice diverse;
  - exerciții care să necesite utilizarea dicționarului ortoepic.
- 4.4. **Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă**
- identificarea greșelilor de semantică, fonetică, ortografie și de punctuație în mesaje online, e-mailuri, în texte scrise olograf;
  - exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor unor cuvinte date;
  - identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context.
- 4.5. **Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții**
- redactarea unor texte cu respectarea normei lingvistice în vigoare.
5. **Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**
- 5.1. **Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României**
- discuții despre diferențele culturale ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață), valorificând informațiile din legendele popoarelor;
  - proiect de prezentare a sărbătorilor tradiționale (de iarnă și de primăvară), la români și la alte popoare;
  - elaborarea unei colecții de folclor literar destinate românilor de pretutindeni.
- 5.2. **Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare**
- selectarea și prelucrarea informațiilor din materiale diverse (orale, scrise, multimodale), prezentând valorile promovate în tradițiile și obiceiurile diferitelor culturi; analiza unor modele promovate în literatura română și/sau universală și în alte arte (film, teatru, artă plastică etc.).

NIVELUL S2

1. **Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral**
- 1.1. **Sintetizarea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din diverse texte monologate și dialogate**
- exerciții de completare a unor fișe de lucru cuprinzând ideile principale dintr-un text monologat sau dialogat, numind și atitudinile comunicative ale participanților;
  - exerciții de reformulare/parafrazarea unui mesaj dintr-un text monologat.
- 1.2. **Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate**
- transmiterea informației prin coduri diverse de comunicare;
  - exerciții de reconstituire cronologică a unor evenimente prezentate într-un text monologat;
  - audierea unor prezentări și luarea de notițe, realizând asocieri între ceea ce știe și ceea ce află nou interlocutorul, privitor la o temă;

- *exerciții de sesizare a efectelor negative pe care excesul elementelor nonverbale le are asupra înțelegerii mesajului unui text.*
- 1.3. Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii**
- *exerciții de anticipare a unor replici ale participanților la un dialog;*
  - *reformularea/parafrazarea/ierarhizarea informațiilor din intervențiile participanților la o situație de comunicare;*
  - *anticiparea unor reacții ale participanților la un dialog;*
  - *exerciții de asumare a unor roluri diferite.*
- 1.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, identificând strategii personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia**
- *exerciții de sesizare a corelației/dezacordului dintre comportamentul verbal și nonverbal;*
  - *exerciții de formulare de întrebări privind așteptările/nevoile/atitudinile proprii și ale celorlalți în situații de comunicare reale sau simulate; audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora;*
  - *discuții privind modul în care se poate promova/corija un tip de comportament generat de o situație de comunicare.*
- 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 2.1. Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale**
- *formularea unor enunțuri privind mesajul unor texte continue, discontinue sau multimodale;*
  - *identificarea trăsăturilor specifice unui text dramatic/liric;*
  - *identificarea tehnicilor și a structurilor narrative din textul suport.*
- 2.2. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii**
- *integrarea a două sau a mai multor texte într-o schemă tematică în scopul rezolvării sarcinilor de comunicare;*
  - *identificarea unor asemănări și a unor deosebiri între două sau mai multe texte;*
  - *compararea modului în care este ilustrată o temă/prezentată o imagine/descris un eveniment, un personaj etc. în cel puțin două texte;*
  - *realizarea unor proiecte în grup prin invitarea unor experți într-un domeniu de interes pentru ei, participarea la interviuri în calitate de interviuat sau de interviuator.*
- 2.3. Compararea diferitelor tipuri de răspuns și a punctelor de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse**
- *exerciții de formulare a unor definiții expresive folosind corect tipurile de flexiune (nominală sau verbală) ;*
  - *producerea unor mesaje care să redea atitudinii, folosind adecvat cunoștințe, categorii lingvistice învățate.*
- 2.4. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul avut în vedere**
- *exerciții de disociere a lumii reale de cea virtuală;*
  - *interpretarea elementelor definitorii ale comportamentului unui personaj, folosind argumente multiple, de tipuri diferite;*
  - *selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor și a expresiilor care redau cât mai nuanțat intenția mesajului;*
  - *audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora.*
- 2.5. Aplicarea unor strategii individualizate pentru dezvoltarea competențelor de lectură**

- *activități tip „șezătoare literară”, expuneri prin povestirea unei părți din conținut, participarea la medalioane literare consacrate aniversării unui scriitor;*
- *participarea la proiecte și evenimente culturale organizate în contexte formale sau nonformale vizând atitudini cultural-civice, în condițiile respectării regulilor grupului, prin valorizarea diversității etno-culturale și lingvistice.*

3. **Redactarea textului scris de diverse tipuri**

- 3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de comunicare**
- *redactarea unei pagini de jurnal de călătorie/de lectură ;*
  - *redactarea de caracterizări ale unor personaje;*
  - *scrierea unor interviuri;*
  - *exerciții de structurare a unui text în secvențe distincte în funcție de destinatar.*
- 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor**
- *realizarea unor postere, proiecte folosind tehnologia modernă;*
  - *prezentarea unei cărți citite sau a unui film, valorificând tehnologia modernă și utilizarea internetului într-o manieră responsabilă.*
- 3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale**
- *exerciții de folosire a diverselor surse pentru realizarea unei lucrări, corelând informația selectată cu ideile unui plan personal realizat anterior;*
  - *exerciții de aplicare a normelor de utilizare a citatului într-o lucrare.*
- 3.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia**
- *exerciții de identificare și comparare a comportamentelor și a atitudinilor manifestate de două persoane în procesul redactării unui text;*
  - *evaluarea propriilor comportamente și atitudini prin raportare la un model dat;*
  - *reflectare asupra unui plan personal de ameliorare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate de redactare.*
- ### 4. **Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**
- 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe**
- *întocmirea unor grile de verificare a corectitudinii, a coerenței semantice pentru un text/mesaj;*
  - *continuarea unor enunțuri care să exprime acord, dezacord, asumare, neasumare, neîncredere, îndoială etc.;*
  - *exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formelor de salut, a formelor de prezentare, de formulare a unei solicitări, a unei permisiuni, prin particularizare la context, la receptor și la scopul vizat.*
- 4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard**
- *exerciții de narativizare a unor procese, concepte, fenomene;*
  - *exerciții de identificare a coordonatelor narrative;*
  - *exerciții de inserare a unor pasaje descriptive în textul narativ și evidențierea rolului acestora;*
  - *discuții în grup, în care elevii să-și formuleze responsabil/conștient argumentele și opiniile.*
- 4.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă**

- întocmirea de liste cu greșelile cele mai frecvente, asociate cu enumerarea regulilor ce ar trebui aplicate;
  - exerciții de utilizare a dicționarului și a altor surse documentare (tipărite sau pe suport informatic audio-vizual, multimedia).
- 4.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală**
- reconstituirea unor texte traduse printr-un translator automat, folosind cunoștințele dobândite, prin raportare la normă;
  - sesizarea consecințelor pe care încălcările normelor învățate le pot avea în înțelegerea unui text și în deteriorarea imaginii celui care comunică.
- 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții**
- exerciții de identificare a caracteristicilor textului epic;
  - exerciții de identificare a caracteristicilor textului liric;
  - exerciții de identificare a caracteristicilor textului dramatic;
  - analiza rolului verbelor în textul narativ;
  - analiza rolului substantivelor și a adjectivelor în textul descriptiv;
  - compararea actelor de limbaj în textul narativ, descriptiv și dramatic.
- 5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**
- 5.1. Compararea unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi**
- exerciții de identificare a unor asemănări între cultura română și cultura altor popoare;
  - elaborarea unui ghid, a unui poster sau a unei pagini web pentru un grup de vizitatori care provin din altă localitate, regiune sau țară;
  - redactarea unui minighid de conversație pentru un prieten din altă țară, care dorește să viziteze România;
- 5.2. Compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare**
- scriere creativă pe tema unor călătorii imaginare într-un alt spațiu cultural (din țară sau din alte țări);
  - promovarea culturii naționale prin utilizarea mijloacelor digitale (blog, pagina web etc.);
  - exerciții de redactare a unor texte (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare) privind interferențele culturale.

NIVELUL S3

- 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral**
- 1.1. Exprimarea unui punct de vedere propriu privind reprezentarea aceleiași teme în texte diferite, în vederea evaluării informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative**
- compararea modului în care apare ilustrată o temă în texte diferite;
  - exerciții de exemplificare a diferitelor tipuri de argumente ;
  - sesizarea detaliilor necesare înțelegerii informațiilor din texte de diverse tipuri;
  - exerciții de diferențiere a informației de intenția de comunicare și de atitudinea comunicativă pe baza urmării unei secvențe dintr-o ecranizare.
- 1.2. Prezentarea documentată a unei teme/a unui punct de vedere, citând sursele de informare, într-un text de tip argumentativ / în texte de diferite tipuri (de tip argumentativ, explicativ)**

- *selectarea de surse necesare documentării pentru realizarea unei prezentări (cărți, reviste, site-uri, documentare, dicționare, interviuri).*
- 1.3. Realizarea unei prezentări orale multimodale în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale în cadrul unor strategii de argumentare**
- *prezentarea simultană, în două limbaje – verbal și grafic – a subiectului ales;*
  - *exerciții de gestionare a timpului, în cadrul unei prezentări.*
- 1.4. Participarea activă la dezbateri simple, formulând puncte de vedere și/sau continuând ideile celorlalți, exprimând un punct de vedere critic față de opiniile expuse de interlocutori**
- *exerciții de reformulare a unor puncte de vedere, în funcție de schimbarea contextului comunicațional/în funcție de caracterul formal/informal al discuțiilor ;*
  - *exerciții de continuare/completare a unei idei exprimate de interlocutor ;*
  - *exerciții de formulare a unor întrebări suplimentare pentru înțelegerea intenției interlocutorului ;*
  - *elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă a unui punct de vedere;*
  - *exerciții de evaluare a unui punct de vedere exprimat.*
- 1.5. Corectarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative ineficiente sau inadecvate în activități de comunicare**
- *identificarea unor similitudini și a unor diferențe de comportament și de atitudine între interlocutori în diferite situații/la același vorbitor în momente diferite;*
  - *exerciții de comentare/interpretare a unor imagini, secvențe TV, fragmente de emisiuni radio, reflectând comportamente și atitudini ineficiente sau inadecvate.*
- 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 2.1. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare/nonliterare continue, discontinue și multimodale**
- *interpretarea și nuanțarea temei/motivelor și a ideilor principale dintr-un text;*
  - *dezvoltarea și evaluarea unor informații din diverse tipuri de texte prin emiterea de opinii, idei, concepte, în contexte școlare sau extrașcolare;*
  - *exerciții de integrare a informațiilor din unul sau mai multe texte, pentru a rezolva diverse sarcini.*
- 2.2. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple**
- *exerciții de argumentare a unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite.*
- 2.3. Susținerea unor puncte de vedere proprii în discutarea interpretărilor diferite pe marginea textelor citite**
- *exerciții, în grup, de prezentare a unor texte narative, lirice sau dramatice la alegere;*
  - *prezentarea creațiilor originale ale elevilor, cu împărtășirea impresiilor, a gândurilor în public, în fața unui auditoriu necunoscut;*
  - *activități de exprimare a punctelor de vedere critice referitoare la specificul limbajului utilizat, la structura textului de tip argumentativ, la utilizarea descriptorilor de personalizare sau la sistematizarea argumentelor.*
- 2.4. Aplicarea constantă a unor strategii de corectare a comportamentelor și a atitudinilor de lectură**
- *exerciții de monitorizare reciprocă privind utilizarea corectă a normelor limbii literare și integrarea acestora în mesaje sau în secvențe textuale coerente și unitare, în situații diverse de comunicare formală și informală;*

- *participarea la interacțiuni verbale prin care își adaptează comportamentul la diverse contexte de comunicare formale și informale, în vederea stimulării interesului pentru lectură;*

- *organizarea portofoliului individual al elevului și a fișelor de lectură, în funcție de volumul și de criteriile valorice stabilite.*

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

3.1. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite

- *identificarea ipotezei/opinie și a argumentului/argumentelor într-un text de tip opinie/argumentativ;*

- *ordonarea paragrafelor;*

- *relaționarea propozițiilor prin conectori;*

- *exerciții de elaborare a unui text de tip opinie/argumentativ despre un text literar/eveniment petrecut în viața clasei sau un conflict identificat într-un text recomandat de profesor.*

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte pentru a fi prezentate în fața unui public sau/și pentru a fi publicate

- *exerciții de elaborare și redactare a unui text de tip explicativ;*

3.3. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

- *selectarea surselor de informare în funcție de relevanță;*

- *documentarea pentru elaborarea unor lucrări de cercetare individuală și/sau în echipă;*

- *exerciții de redactare a unor lucrări, prin menționarea surselor de informare/documentare.*

3.4 Exersarea constantă în activitățile de redactare a strategiilor de corectare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate

- *exerciții de rescriere a unor texte personale.*

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

4.1. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative

- *selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor care exprimă adecvat/nuanțat intenția mesajului;*

- *formularea de enunțuri în care elevii solicită/ofere informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în fața unor probleme diverse;*

- *dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse/moderate de un alt coleg.*

4.2. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse

- *exerciții, în grup, de prezentare a unor texte epice, lirice și dramatice, considerate de elevi ca fiind atractive;*

- *susținerea unei prezentări orale cuprinzând intenționat greșeli pe care participanții la dialog să le identifice;*

- *evidențierea opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate;*

- *organizarea de mese rotunde pentru dezbateri în scopul exprimării unor opinii argumentate cu privire la un text narativ/descriptiv studiat.*

4.3. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne

- *realizarea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greșeli identificate în diverse texte orale și scrise, cu specificarea formei corecte;*

- *exerciții de substituire a termenilor, pentru observarea modificării sensului enunțului;*
- 4.4. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare**
- *alcătuirea de texte scurte în care elevii să utilizeze corect normele limbii standard;*
  - *completarea unor texte lacunare cu termeni/cuvinte adecvate mesajului pe care intenționează să-l transmită, respectând relația normă-abatere-uz.*
- 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare), prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții**
- *redactarea unor texte care tratează aceeași temă în registre diferite;*
  - *redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare; formularea și completarea unor sondaje referitoare la înțelesul unor cuvinte/expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere.*
- 5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context european**
- 5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, identificate în cărțile citite**
- *dezbateri privitoare la elemente specifice ale culturii naționale și ale altor culturi;*
  - *exerciții de redactare a unor texte (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare a evenimentelor socioculturale, broșuri/ghiduri turistice) care să promoveze valorile naționale și interculturalitatea.*
- 5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la elemente specifice ale culturii naționale/ale culturii altor popoare**
- *prezentări orale sau scrise privitoare la unele țări/regiuni din România vizitate, evidențind specificul cultural;*
  - *exerciții de prezentare argumentată a unui set de valori recunoscute social și cultural, manifestând empatie, toleranță și respect pentru valorile celuilalt ;*
  - *exerciții de identificare a valorilor specifice promovate în texte din literatura română/din literatura universală.*

□ **Sugestii metodologice**

Construcția programei are în vedere dublul statut al limbii române – de limbă oficială a statului român și de limbă de școlarizare – și valoarea formativă a literaturii române în context universal, ambele aspecte subsumate unei viziuni curriculare centrate deopotrivă pe componenta lingvistică, interrelațională și pe componenta estetică și culturală. Cele trei componente au caracter instrumental și formativ, fiind în raport de complementaritate, fapt care impune o tratare integrată în demersul didactic de aplicare a programei.

Componenta lingvistică fundamentează competența de comunicare, sprijinind procesul de înțelegere și de învățare formală, informală și nonformală, dând sens existenței socioculturale a fiecărui individ și susținând conștiința identității.

Componenta interrelațională vizează formarea comportamentului comunicativ, fapt ce contribuie la inserția socială adecvată, asigurând învățarea pe toată durata vieții.

Componenta estetică și culturală urmărește descoperirea contextului cultural local și a patrimoniului național și universal, contribuind, în mod direct, la dezvoltarea

personală a elevului, pruncunoașterea/înțelegerea literaturii și a altor tipuri de creație artistică.

Finalitatea urmărită de programă vizează formarea unui individ capabil să utilizeze limba română în scopul învățării, atât în perioada școlarității, cât și pe toată durata vieții, să utilizeze limba română în scopul inserției sociale și să-și asume propria identitate lingvistică și culturală, sensibil la valorile interculturale și multiculturală.

În procesul de predare-învățare-evaluare, se face trecerea progresivă de la nivelul elementar în deținerea competențelor-cheie la nivelul intermediar, asigurându-se construirea nivelului funcțional din ciclul secundar inferior/superior (v. Planul-cadru/01.04.2016/profilul absolventului/descriptivul fiecărui ciclu de școlaritate), respectându-se principiul gradualității achizițiilor.

Situarea elevului în centrul activităților destinate formării competențelor generale și specifice disciplinei Limba și literatura română, prin operaționalizarea cunoștințelor care să-i asigure adaptarea la contexte de comunicare diverse, favorizează controlul propriei formări.

Prezentarea conținuturilor în liste distincte pentru domeniile *Comunicare orală, Lectură, Redactare, Elemente de construcție a comunicării, Elemente de interculturalitate* s-a făcut din rațiuni metodologice, deși **în actul comunicării acestea fuzionează**, fapt care face necesară **predarea integrată** a acestora. Sarcinile de învățare propuse elevilor trebuie să aibă un accentuat caracter funcțional, pragmatic, relevant pentru inserția socială în viața de adult.

Programa propune conținuturi structurate pe teme care reflectă, la nivel de maximă generalitate, vârsta școlară a fiecărei clase. Astfel, se construiește, în mod treptat și concentric, universul afectiv și cognitiv al elevului de gimnaziu, valorificând orizontul specific fiecărei vârste.

În lectura programei, se va ține cont de faptul că, la nivelul fiecărei clase, se indică doar conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ), iar reactualizările conținuturilor însușite în clasele anterioare se subînțeleg.

În abordarea didactică a conținuturilor, se vor avea în vedere următoarele precizări:

S1	S2	S3
Se vor selecta 8 texte de bază integrale/fragment de text, destinate lecturii aprofundate (5 texte literare și 3 texte nonliterare). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune. Textele literare vor fi alese din literatura română, prin raportare la cerințele și la nevoile de instruire ale elevilor. Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze,	Se vor selecta 10 texte de bază integrale/fragment de text, destinate lecturii aprofundate (6 texte literare și 4 texte nonliterare). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune. Textele literare vor fi alese din literatura română, prin raportare la cerințele și la nevoile de instruire ale elevilor. Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze	Se vor selecta 10 texte de bază integrale/fragment de text, destinate lecturii aprofundate (6 texte literare și 4 texte nonliterare). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune. Textele literare vor fi alese din literatura română, prin raportare la cerințele și la nevoile de instruire ale elevilor. Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze în mod aplicativ noțiunile de teorie literară.

<p>în mod aplicativ, noțiunile de teorie literară.</p> <p>La cele 8 texte, profesorul va adăuga minimum 5 texte (de preferință literare, provenind din literatura română sau universală).</p> <p>Se poate avea în vedere lista propusă de <i>Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar</i> (LiFT-2), care poate fi îmbunătățită, prin adaptarea la specificul colectivului de elevi/individual, cu respectarea următoarelor criterii: valoric, estetic, formativ, adecvare la vârsta elevilor.</p>	<p>în mod aplicativ noțiunile de teorie literară.</p> <p>La cele 10 texte, profesorul va adăuga minimum 5 texte (de preferință literare, provenind din literatura română sau universală).</p> <p>Se poate avea în vedere lista propusă de <i>Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar</i> (LiFT-2), care poate fi îmbunătățită, prin adaptarea la specificul colectivului de elevi/individual, cu respectarea următoarelor criterii: valoric, estetic, formativ, adecvare la vârsta elevilor.</p>	<p>La cele 10 texte, profesorul va adăuga minimum 5 texte (de preferință literare, provenind din literatura română sau universală).</p> <p>Se poate avea în vedere lista propusă de <i>Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar</i> (LiFT-2), care poate fi îmbunătățită, prin adaptarea la specificul colectivului de elevi/individual, cu respectarea următoarelor criterii: valoric, estetic, formativ, adecvare la vârsta elevilor.</p>
--	--	--

Programa prevede abordarea conținuturilor în progresie tematică: **Eu și lumea din jurul meu, Orizonturile lumii și cunoașterii, Reflecții asupra lumii**. Din fiecare temă, se vor propune minimum 4 – maximum 6 subteme, fiecare dintre acestea constituind centrul proiectării pe unități de învățare tematică, fiecare unitate abordând integrat toate domeniile de conținut (Comunicare orală, Lectură, Redactare, Elemente de construcție a comunicării, Elemente de interculturalitate) și vizând toate competențele generale.

Alături de competențele vizate, programa propune activități, prin care elevii vor monitoriza propria învățare. Programa îi permite profesorului să-și manifeste creativitatea, eliminând abordările excesiv teoretizante și asigurând flexibilitatea și eficiența în procesul de formare a competențelor-cheie, prin raportare permanentă la elementele reprezentative ale culturii românești și universale.

Competența 1. Formarea unor deprinderi de **ascultare activă** este o componentă importantă a competenței de comunicare. Se va urmări educarea/dezvoltarea atenției și a capacității de concentrare în procesul ascultării, utilizându-se atât elementele verbale și nonverbale (mimică, gesturi, postură, proxemică), cât și paraverbale (intonație, ritm al vorbirii, fluență, pauzele în vorbire etc.), precum și conștientizarea faptului că acestea sunt purtătoare de intenționalitate comunicativă. Pentru deprinderile de **producere de texte orale** se va accentua importanța publicului, intenția de comunicare și efectele actului de comunicare asupra receptorului.

Competența 2. Formarea unor capacități de **receptare a textelor scrise** este o componentă esențială a competenței de comunicare, cu rol major în dezvoltarea dimensiunii cognitive și afective a elevului. În privința receptării textelor scrise, accentele formative vizează desfășurarea complexă a proceselor de înțelegere și de interpretare, procese pe care receptarea textului literar le potențează. Receptarea textelor scrise se poate face în mod convențional, prin lectură, iar în cazul textelor literare, și prin integrarea unor transpuneri ale operei în alte limbaje artistice sau a unor creații artistice cu aceeași temă.

În formarea competenței de lectură, profesorul va avea în vedere standardele evaluărilor internaționale. Din perspectiva PIRLS și PISA, lectura înseamnă comprehensiune și interpretare, competențe care se construiesc treptat, de la simplu la complex, prin antrenarea a patru procese cognitive esențiale:

- identificarea de informații explicit formulate,
- realizarea de deducții simple,
- integrarea și interpretarea ideilor și a informațiilor,
- evaluarea critică a conținutului și a elementelor textuale.

În demersurile focalizate pe formarea competențelor de lectură, profesorul va proiecta activități coerente pentru antrenarea treptată a celor patru procese, care să ducă la o înțelegere aprofundată a textelor, la evaluări critice, la formulare de răspunsuri personale cu privire la sens/sensuri, susținute cu elemente/cu exemple din textele scrise. LiFT (*Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar*) pledează pentru dezvoltarea interesului elevului pentru lectură, investigarea lumilor din text realizându-se prin sarcini simple, orientate spre extragerea informației semnificative, prin comparații între lumea reală și cea ficțională și prin formularea unor concluzii de lectură valide.

Competența 3. Formarea unor capacități de **redactare a unor texte diverse** ca tipologie și temă este o componentă esențială a competenței de comunicare, care permite accesul la cultura majoră, favorizând exprimarea propriilor sentimente și idei și inserția socială. Ca și în cazul celorlalte competențe, conținuturile se studiază gradual, de la simplu la complex : de la text nonliterar la text literar, de la idei principale la rezumat, de la email la jurnal de călătorie. Competența de redactare vizează, de asemenea, scrierea de texte despre texte literare (rezumat, caracterizare de personaj, recenzie etc.), de texte despre texte nonliterare (rezumat, recenzii, prezentări de carte etc.), precum și realizarea de texte multimodale diverse. Alături de dezvoltarea preocupării pentru scrierea corectă, activitățile vor urmări asimilarea unor principii de etică a redactării și utilizarea tehnologiei informației. Alături de exercițiile individuale, se pot valoriza experiențele de scriere în grup.

Competența 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul de comunicare fundamentează competența de comunicare. Formarea și dezvoltarea acestei competențe generale se realizează printr-un demers care subordonează conceptele lingvistice performării unor acte de limbaj, unor situații comunicative de complexitate diferită, gradată în raport cu vârsta elevilor. Se urmărește astfel limba în funcțiune, și nu limba abstractă, reevaluându-se rolul limbii în formarea și în buna funcționare a gândirii logice. Dezvoltarea competențelor aferente se reflectă în structuri sintactice în uz, privilegiindu-se sensul, și nu forma, pornind de la conceptul de structură, tipar propozițional/frastic, pentru ca, în final, să se ajungă la construcții sintactice/text. Cunoștințele lingvistice îi vor folosi elevului să-și dezvolte deprinderile de exprimare și de receptare corectă și eficientă a unor texte de tipuri și de dimensiuni diferite, să exerseze cu succes toate funcțiile limbajului, în viața personală, școlară, socială, în contexte formale/informale variate.

Competența 5. Competența focalizată asupra **exprimării identității lingvistice și culturale proprii** complinește competențele circumscrise anterior și le depășește în direcția dezvoltării personale a elevilor prin construcția profilului identitar. Formarea acestei competențe presupune explorarea unor realități lingvistice și culturale care au modelat și modelează limba pe care o vorbim și cultura în care trăim. Explorarea și înțelegerea acestor realități presupun lectura unor grupaje de texte/fragmente de texte literare sau nonliterare ce reflectă epoci culturale diferite și reflecția asupra realităților reflectate. Astfel, dezvoltarea competenței se poate realiza prin intermediul unor teme precum lectură și cunoaștere, cărți fondatoare, eroul civilizator, prietenia, spiritul civic, în cadrul unor activități ce includ, în fiecare an de studiu, cel puțin un text cu conținut identitar aparținând unui autor consacrat. Oferta ideatică a textelor va viza atât problematica identității (identitate și toleranță, valori identitare) și cultivarea sentimentului de apartenență la cultura și valorile românești, cât și dezvoltarea gustului estetic, prin lectura unor opere a căror valoare este recunoscută de către exegeza literară.

□ Strategii didactice recomandate :

1. Pentru activități centrate pe receptarea mesajului oral și producerea de mesaj oral :

- **Activitățile de pre-ascultare** vor viza strategii ce pregătesc și facilitează receptarea textului (anticiparea temei, diminuarea dificultăților lingvistice, semantice, referențiale etc.).
- **Activitățile de ascultare propriu-zisă** vor viza strategii de ascultare activă și de fixare a conținutului mesajului (completarea unor chestionare, a unor grile de observare, exerciții de identificare a emițătorului/receptorului/contextului comunicării etc.).
- **Activitățile de post-ascultare** vor viza strategii de reflecție (identificarea intenției de comunicare, congruența verbal-paraverbal-nonverbal, jocuri de rol, exerciții de tip povestire, descriere etc.).
- **Activitățile de pre-producere a mesajului oral** vor viza strategii de stabilire a conținutului mesajului și a intenției de comunicare în funcție de contextul comunicării (adaptarea mesajului la interlocutor, la situația de comunicare, selectarea comportamentului comunicativ potrivit, anticiparea efectului mesajului asupra interlocutorului etc.).
- **Activitățile de producere propriu-zisă a mesajului oral** vor viza strategii de exprimare orală fluentă și corectă (exersarea pronunției, exersarea unor contexte de comunicare diverse, exprimarea intenției de comunicare prin mijloace verbale, paraverbale și nonverbale, exerciții de descriere, de povestire, de argumentare, adoptarea de comportamente comunicative diverse prin joc de rol etc.). **Activitățile de post-producere a mesajului oral** vor viza strategii de reflecție (aprofundarea experienței de comunicare prin completarea unor grile de evaluare etc.).

2. Pentru activități centrate pe receptarea textului scris de diverse tipuri :

- **Activitățile de pre-lectură** vor viza strategii ce pregătesc și facilitează receptarea textului (anticiparea temei, diminuarea dificultăților lingvistice, semantice, referențiale etc.).
- **Activitățile de lectură** vor viza strategii de ritmare și orientare a lecturii (lectura cu voce tare/silențioasă, lectura orientată/neorientată, lectura pe roluri, exersarea fluenței în lectură) și strategii de fixare a conținutului textului (chestionar, exerciții cu itemi de tip adevărat/fals, exerciții cu alegere multiplă, exerciții de completare, rezumat, povestire, harta sensului, organizarea grafică a informației, memorare etc.).
- **Activitățile de post-lectură** vor viza strategii de interpretare și de producere de text (discuții orientate asupra semnificațiilor textului, dezbateră, jurnalul de lectură, scrierea creativă etc.).

3. Pentru activități centrate pe redactarea textului scris de diverse tipuri :

- **Activitățile de pre-redactare** vor viza strategii de recunoaștere a unor forme textuale, de documentare etc. (prezentarea unor grupaje de texte, discutarea unei teme, realizarea câmpului lexico-semantic, consultarea unor enciclopedii tipărite sau electronice etc.).

- **Activitățile de redactare propriu-zisă** vor viza strategii de producere de text (exersarea diferitelor tipare textuale, rescriere, recitare și corectare; scrierea în colaborare etc.).
- **Activitățile de post-redactare** vor viza strategii de reflecție (aprofundarea experienței de redactare prin completarea unor grile de (auto)evaluare etc.).

4. Pentru activități centrate pe utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise:

Activitățile vor viza identificarea, însușirea, exersarea și reflecția asupra unor fapte de limbă, prin diverse tipuri de exerciții (exerciții de repetiție – dictare, recitare; exerciții de recunoaștere, de exemplificare, de completare și înlocuire, de transformare; exerciții de redactare; exerciții cu caracter ludic etc.).

5. Pentru activități care urmăresc exprimarea identității lingvistice și culturale proprii:

Activitățile vor viza compararea unor texte diverse, jocuri, vizionare de film/spectacole, teatru, redactarea unor narațiuni personale, a unor jurnale de călătorie, realizarea unor bloguri de promovare a zonei de origine, dramatizarea, interviul etc. Astfel, se recomandă :

Pentru nivelul S1:

- abordarea unei teme precum *Limbă și identitate*, prin intermediul unor jocuri care să prezinte importanța limbii pentru dezvoltarea personală; prin realizarea unor interviuri cu vorbitori de limbă română aparținând comunităților românești din Europa; prin lectura unor ziare editate în limba română în comunități românești din Europa și prin redactarea unor texte pentru aceste ziare;
- realizarea unor proiecte cu teme precum *Jocuri de cuvinte*, *Valoarea proverbelor* sau comentarea/discutarea unor proverbe cu aceeași tematică, utilizându-se texte cu conținut identitar sau provenind din folclor;
- abordarea unor teme precum *Jocuri de copii*, *Sărbătorile de iarnă*, prin evidențierea jocurilor specifice copiilor din minoritățile etnice de pe teritoriul României sau specificul sărbătorilor tradiționale la români și în comunitățile etnice de pe teritoriul României;
- abordarea unor practici culturale precum povestea/povestirea, prin activități de lectură continuate cu vizionarea unor transpuneri ale poveștii în cinematografie, în teatru, în arta grafică etc.;
- analiza comportamentului/mentalității unor personaje din povești folclorice, pentru a evidenția tipare comportamentale și valorile promovate de personaje/înscrise în aceste tipare;
- realizarea unor proiecte privind realitatea școlii, realitatea unor instituții culturale (precum biblioteca, muzeul etc.), a unor instrumente culturale (precum dicționarul), pentru a pune în evidență anumite variabile culturale.

Pentru nivelul S2:

- realizarea unor proiecte tematice de tipul *Soarele în mitologia românească*, proiecte care să vizeze practici culturale diverse: colindatul, ornamentica etc.;
- vizionarea de filme documentare care prezintă aspecte ale unor tradiții, din diferite zone culturale, pentru a se evidenția diferențele, în vederea cultivării respectului pentru valorile altora și a toleranței;
- realizarea unor prezentări referitoare la tradiții și obiceiuri din zona de origine (ilustrarea modului în care sărbătorile de iarnă se desfășoară în diferite zone ale lumii);

- abordarea unor teme de tipul *Valorile mele, valorile celorlalți*, cu scopul investigării valorilor culturale ale spațiului/comunității;
- activități precum călătorii virtuale în muzeu: Muzeul Național de Artă, Muzeul Național al Țăranului Român din București etc., completate de activități de redactare (jurnal de impresii, descrieri ale costumelor naționale etc.);
- crearea unui blog sau a unui poster cu imagini ale păsărilor lui Constantin Brâncuși și ale păsărilor măiestre (din folclor și din ceramica populară);
- crearea unor bloguri de promovare a zonei de origine, prin evidențierea specificului local și a influențelor provenite din zonele geografice limitrofe, din punct de vedere lingvistic, literar, folcloric sau social;
- scrieri creative pe tema unor călătorii în alt spațiu cultural, în altă epocă a culturii române.
- probleme de lingvistică a căror rezolvare presupune aplicarea unor raționamente logice pentru a descifra diferite aspecte ale limbii (înțelesul cuvintelor și/sau regulile gramaticale), pornind de la un set de date dintr-o limbă necunoscută;
- analiza unor discursuri din perspectiva modalității epistemice și a celei deontice; construirea unor texte prin valorificarea modalizatorilor epistemici și a celor deontici.

Pentru nivelul S3:

- abordarea unei teme precum *Chipurile eroului*, pentru a evidenția modele comportamentale și valori culturale, precum speranța, dreptatea, demnitatea etc.;
- lectura unor basme sau a unor creații de tip *fantasy*, pentru a pune în evidență scenariul inițiativ și valoarea lui de arhetip cultural;
- dezbateri despre categorii de cărți literare și nonliterare, tipărite sau digitale, aparținând culturii majore și culturii de divertisment;
- interpretarea textelor studiate din perspectiva seturilor de valori reprezentate în operă;
- prezentări ale unor creații arhitectonice de patrimoniu (mănăstirile din Moldova, bisericile de lemn din Maramureș etc.).

Indiferent de tema/temele abordate – de la *Cărți fondatoare*, la *Prietenia, Libertăți, obligații, datorii* sau *Spirit civic, responsabilitate, etică* –, se va porni de la texte ilustrative, ca pretexte pentru o dezbatere asupra modelelor.

Strategiile didactice enumerate au caracter orientativ. Se recomandă ca, în proiectarea scenariului didactic, profesorul să țină cont de necesitatea exersării integrate a competențelor **în funcție de tema fiecărui an de studiu, precum și de specificul individual și colectiv al clasei.**

Evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor va avea în vedere atât cunoștințele, cât și deprinderile și atitudinile. Astfel, pentru evaluarea unei competențe de tipul *Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate*, se vor evalua: 1. cunoașterea etapelor procesului de scriere (conținuturi); 2. aplicarea cunoștințelor în procesul de scriere (deprinderi) și 3. calitatea scrierii (preocuparea pentru o scriere de calitate – atitudini).

În evaluarea **nivelului de dezvoltare a competențelor și a subcompetențelor de comunicare**, se recomandă îmbinarea unor metode de evaluare diverse, ce vor viza atât procesul, cât și produsul învățării (de exemplu: *chestionarul, autoevaluarea, interevaluarea, portofoliul, proiectul, studiul de caz etc.*).

În evaluare se va avea în vedere calitatea competențelor și a subcompetențelor specifice, după cum urmează:

- în cazul **competenței de receptare și de producere a unor texte orale în diverse situații de comunicare**, se vor avea în vedere calitatea ascultării active și coerența mesajelor produse;
- în **receptarea textelor de diverse tipuri**, se vor avea în vedere acuratețea comprehensiunii și substanțialitatea interpretării, urmărindu-se progresia competenței de lectură prin racordare la cadrele internaționale de referință;
- în **redactarea unor texte de diverse tipuri**, se vor avea în vedere conținutul textului, adecvarea la tiparul textual abordat și corectitudinea lingvistică;
- în cazul **evaluării competenței de folosire corectă, adecvată și eficientă a limbii în comunicarea orală și scrisă**, se vor avea în vedere raportarea la situația de comunicare și cunoașterea normei;
- în cazul **competenței care se referă la exprimarea identității lingvistice și culturale proprii**, se urmărește interesul pentru problema identitară, abilitatea de a interoga și de a formula idei privind valorile culturale românești și europene.

Activitățile de învățare vor fi centrate pe elev și vor utiliza metode active, îmbinând tradiția cu modernitatea, prin aplicarea frecventă și oportună a învățării prin cooperare, în vederea stimulării la elev a competenței de **comunicare** eficientă, prin contextualizare socială. Se va acționa pentru dezvoltarea spiritului de competiție, ca mijloc de cunoaștere și autocunoaștere, precum și conștientizarea progresului real, ca reper al devenirii individuale, raportate la standardele programei. Profesorul va propune situații de învățare diverse și eficiente, adecvate conținuturilor, urmărind formarea la elevi a competențelor specifice propuse de programă.

La nivel secundar inferior, elevul parcurge două cicluri de dezvoltare:

- La nivelul S1, **ciclul de dezvoltare** responsabil de formarea **capacităților de bază** necesare continuării studiilor;
- la nivelul S2 și S3, **ciclul de observare și orientare** în vederea optimizării dezvoltării personale spre integrarea în ciclul secundar superior.

Acestea facilitează progresul individual și construirea coerentă a universului cognitiv al elevului.

La nivelul **anului S1**, disciplina limba și literatura română contribuie substanțial la dezvoltarea achizițiilor lingvistice care favorizează exprimarea eficientă în situații de comunicare variate, esențială pentru **formarea capacităților de bază**. La nivelul anilor **S2 și S3**, sunt fundamentale competența de comunicare și competența culturală pentru **ciclul de observare**.

Algoritmul lingvistic bine construit asigură, alături de logica matematică, dezvoltarea unei gândiri structurate și a competenței de a aplica în practică rezolvarea de probleme reale, precum și înțelegerea și accesarea altor domenii ale cunoașterii, într-o abordare pluridisciplinară. Un demers didactic eficient are menirea de a contribui semnificativ la înțelegerea și **integrarea** valorilor naționale în sistemul universal de valori, ca reflex al unei societăți democratice și pluraliste, având ca efect construirea de către elev a propriului sistem de valori, în deplină consonanță cu cele aparținând macrosistemului. Deoarece domeniul **Lectură** presupune, implicit, comprehensiunea, exersată atât pe text ficțional, cât și pe text nonficțional, efectul trebuie să fie sporirea experienței de cunoaștere și autocunoaștere, vizând, implicit, componenta **literacy**. Ca formă specifică de autocunoaștere, exersarea predispozițiilor, a aptitudinilor și a talentului trebuie să asigure succesul școlar cu reflex imediat în integrarea în învățământul secundar superior.